

BAARLE-HERTOG **DEONTOLOGISCHE CODE** VOOR DE GEMEENTERAADSLEDEN EN OCMW-RAADSLEDEN

Vastgesteld bij gemeenteraadsbeslissing van 15 november 2007 en gewijzigd bij
gemeenteraadsbeslissing van 22 mei 2025

Inleiding

De gemeenteraadsleden / OCMW-raadsleden van Baarle-Hertog horen zich bewust te zijn van hun belangrijke maatschappelijke rol. Luisterbereidheid, aanspreekbaarheid en dienstbaarheid van politici via rechtstreeks contact met de bevolking worden als waardevol en noodzakelijk beschouwd in een moderne democratie, inzonderheid naar de zwakkeren toe.

Het is belangrijk dat politieke mandatarissen voor de bevolking bereikbaar en aanspreekbaar zijn. Direct contact met de bevolking is een meerwaarde bij het aan politiek doen. Maar misbruiken inzake sociale dienstverlening dienen evenwel bestreden. De doelstelling van goed bestuur houdt ook in dat geen tussenkomsten worden verricht die de goede werking van de overheidsadministraties in het gedrang brengen. Vandaar het belang van een goede regeling, zoals beoogd door onderhavige deontologische code inzake dienstverlening aan de bevolking.

DEEL 1

Het statuut van de code voor politici

ARTIKEL 1

De deontologische code van de gemeenteraadsleden / OCMW-raadsleden inzake dienstverlening aan de bevolking, hierna de deontologische code te noemen, is het geheel van beginselen, gedragsregels en gebruiken die de gemeenteraadsleden / OCMW-raadsleden als leidraad nemen bij hun dienstverlening aan de bevolking.

ARTIKEL 2

De gemeenteraadsleden / OCMW-raadsleden moeten erover waken dat zij, ook buiten hun politieke activiteiten en in het licht van deze code, geen dienstverlenende activiteiten ontplooien die de eer en de waardigheid van hun mandaat kunnen schaden.

DEEL 2

Algemene plichten, doelstellingen en uitgangspunten

ARTIKEL 3

De gemeenteraadsleden / OCMW-raadsleden zullen voor de omschrijving van

hun eigen dienstverleningsactiviteiten geen termen gebruiken die verwarring creëren met officieel door overheden ingestelde dienstverlening (vb. niet de termen "ombudsman", "ombudsvrouw", "ombudsdienst", "klachtendienst", "klachtenmanagement" of andere vergelijkbare samenstellingen met "ombud" en "klacht").

ARTIKEL 4

Bij hun optreden in en buiten het lokaal bestuur en in hun contacten met individuen, groepen, instellingen en bedrijven geven de gemeenteraadsleden / OCMW-raadsleden te allen tijde voorrang aan het algemeen belang boven individuele belangen en vermijden zij elke mogelijke vorm van belangenvermenging.

ARTIKEL 5

Elke vorm van rechtstreekse dienstverlening, informatiebemiddeling of doorverwijzing gebeurt zonder enige materiële of geldelijke tegenprestatie van welke aard ook.

ARTIKEL 6

De gemeenteraadsleden / OCMW-raadsleden moeten ten dienste staan van alle burgers die op hun dienstverlening een beroep doen, zonder onderscheid van geslacht, ras, huidskleur, afstamming, sociale stand, nationaliteit, filosofische overtuiging, partijvoorkeur of persoonlijke gevoelens jegens hen.

DEEL 3

Specifieke bepalingen

ARTIKEL 7

De gemeenteraadsleden / OCMW-raadsleden horen informatie te ontvangen en te verstrekken alsook door te verwijzen naar de geëigende diensten of instanties.

ARTIKEL 8

Informatie waarop de vraagsteller geen recht heeft, of die de goede werking van de administratie of de privacy van anderen in het gedrang kan brengen, mag door de gemeenteraadsleden / OCMW-raadsleden niet worden doorgegeven.

ARTIKEL 9

Gemeenteraadsleden / OCMW-raadsleden kunnen de burgers ondersteunen en begeleiden in hun relatie met de administratie of met betrokken instanties: zij kunnen de burgers helpen om, via de daartoe geëigende kanalen en procedures, een aanvraag te richten tot de overheid, informatie te verkrijgen over de stand van zaken van een dossier, daarover verdere uitleg en verantwoording te vragen, en voorafgaande vragen te stellen over de administratieve behandeling van dossiers.

ARTIKEL 10

Gemeenteraadsleden / OCMW-raadsleden hebben het recht vragen te stellen naar concrete toelichting bij de bestaande regelgeving of een genomen beslissing, naar de stand van zaken van een dossier of de verantwoording voor

het niet beantwoorden van vragen door de burger gesteld.

ARTIKEL 11

Verzoeken van een gemeenteraadslid / OCMW-raadslid om een burger te begunstigen zijn verboden. Tussenkomen bij selectievoerende instanties, die tot doel hebben het bevorderen van kansen op benoeming, aanstelling en bevordering in de administratie zijn niet toegestaan.

ARTIKEL 12

Tussenkomen van gemeenteraadsleden / OCMW-raadsleden met de bedoeling de toewijzing of de uitvoering van contractuele verbintenissen met de overheid te beïnvloeden, zijn verboden.

ARTIKEL 13

Alle vormen van schijndienstbetoon, waarbij gemeenteraadsleden / OCMW-raadsleden bewust maar onterecht de indruk wekken dat zij bij de goede afloop van een dossier daadwerkelijk tussenbeide gekomen zijn (eventueel zonder dat de betrokken burger om een tussenkomst heeft gevraagd) zijn niet toegestaan. Wanneer een burger daar niet om heeft gevraagd, zal het gemeenteraadslid / OCMW-raadslid hem niet aanschrijven om hem, in plaats van of naast de officiële kennisgeving, op de hoogte te brengen van de beslissing die genomen werd in een dossier.

ARTIKEL 14

Het lokaal bestuur maakt een lijst van alle gemeenteraadsleden / OCMW-raadsleden met hun contactadressen bekend bij de bevolking. Aanvullend kunnen de gemeenteraadsleden / OCMW-raadsleden bekendheid geven aan hun bereikbaarheid voor de bevolking.

ARTIKEL 15

In hun verkiezingscampagnes en mailings gericht aan de bevolking, mogen gemeenteraadsleden / OCMW-raadsleden in geen geval melding maken van individueel bewezen diensten, of de indruk wekken in ruil hiervoor om steun te vragen.

DEEL 4

Naleving, controle en handhaving

ARTIKEL 16

De naleving van deze deontologische code veronderstelt openbaarheid als enige fundamenteel structurele oplossing om ongeoorloofde tussenkomen te verhinderen.

ARTIKEL 17

De gemeenteraad richt een deontologische commissie op voor de gemeenteraad.

De OCMW-raad richt een deontologische commissie op de voor de OCMW-raad.

ARTIKEL 18

§1. De samenstelling van de deontologische commissie voor de gemeenteraad en voor de OCMW-raad is identiek.

§2. Het aantal leden van de commissie bedraagt 1 raadslid per fractie en evenveel als het aantal fracties in de gemeenteraad, aangevuld met de voorzitter van de gemeenteraad / OCMW-raad, die toegevoegd wordt als voorzitter van de deontologische commissie.

§3. Elke fractie wijst het mandaat in de commissie toe met een voordracht gericht aan de voorzitter van de gemeenteraad / OCMW-raad.

Bij deze voordracht dient ook telkens een of meer plaatsvervangers aangeduid te worden die in voordracht opgesomde volgorde het commissielid vervangen wanneer deze laatste betrokken partij is of verhinderd is. Een plaatsvervanger is een raadslid voorgedragen door dezelfde fractie, tenzij de fractie maar één lid telt.

Ingeval van een mogelijke schending van de code door de voorzitter van de deontologische commissie, dan wordt tijdens de hele procedure daarover vervangen door een lid van het college / vast bureau.

§4. De algemeen directeur vervult de rol van secretaris in de deontologische commissie en voert onder mandaat van de commissie de ontvankelijkheidstoets uit.

De deontologische commissie kan externe expertise inroepen wanneer dit nodig wordt geacht. De inschatting of dit nodig is wordt bij de algemeen directeur gelegd, die hierin zelfstandig kan handelen.

ARTIKEL 19

§1. De voorzitter van de deontologische commissie is verantwoordelijk voor de oproeping van de commissie en stelt de agenda op.

De commissie wordt in elk geval bijeengeroepen wanneer dat nodig is ingeval van een melding van schending van deze code. De voorzitter is daarenboven gehouden de commissie bijeen te roepen wanneer minstens één van de commissieleden daarom verzoekt.

§2. De oproepingen vermelden in elk geval de plaats, de dag, het tijdstip en de agenda van de vergadering en worden tenminste 8 dagen voor de vergadering aan de leden bezorgd. In geval van hoogdringendheid, te beoordelen door de voorzitter, wordt de bijeenroeping tenminste 3 dagen voor de vergadering bezorgd. De agendapunten moeten voldoende duidelijk omschreven zijn. Voor elk agendapunt wordt het dossier dat erop betrekking heeft, ter beschikking gesteld van de leden van de commissie vanaf de verzending van de agenda.

§3. De bezorging van de oproeping, de agenda en het dossier gebeurt op dezelfde wijze als dat gebeurt voor de raad, met als verschil dat enkel de leden van de deontologische commissie deze oproep, agenda en dossiers ontvangen.

§4. De vergaderingen van de deontologische commissie zijn niet openbaar.

§5. Er is geen aanwezigheidsquorum vereist om geldig te beraadslagen en te beslissen.

§6. De leden van de deontologische commissie werken volgens volgende principes:

- 1° De handhaving van de naleving van de deontologische code is onpartijdig.
- 2° Men is terughoudend in de communicatie.
- 3° Men gaat zorgvuldig om met de vermeende schender, de melder en het eventuele slachtoffer.

ARTIKEL 20

De commissie is bevoegd voor:

- 1° Het formuleren van een gemotiveerd advies aan de raad over het vermoeden van een schending van deze code door personen die door deze code gevat worden.
- 2° Het geven van adviezen en aanbevelingen aan de raad over de inhoud van deze code met het oog op het bijsturen ervan. Dat kan op eigen initiatief van de commissie of op vraag van de raad.

ARTIKEL 21

Wanneer een raadslid twijfelt of een handeling die hij wil verrichten een overtreding van de code zou kunnen zijn, wint het lid hierover advies in bij de algemeen directeur of het personeelslid dat door de algemeen directeur daartoe werd aangewezen.

ARTIKEL 22

§1. Wanneer een raadslid vermoedt dat een regel van de deontologische code werd overtreden door een ander raadslid, dan kan hij hiervan melding maken bij de algemeen directeur. Als na het gesprek met de algemeen directeur het vermoeden van een schending blijft bestaan, meldt het raadslid dit aan de voorzitter van de raad en aan de algemeen directeur die samen een vooronderzoek doen.

Wanneer een raadslid vermoedt dat een regel van de deontologische code is overtreden door een ander raadslid, dan kaart hij dit bij voorkeur aan bij het raadslid in kwestie. Indien er goede redenen zijn om dit niet te doen, dan zal het raadslid de kwestie voorleggen aan de algemeen directeur.

Al dan niet na een gesprek met de algemeen directeur, kan het raadslid overgaan tot een formele melding bij de voorzitter van de deontologische commissie. Vanaf dit moment start het formele handhavingsproces onder mandaat van de deontologische commissie.

§2. Enkel de volgende personen kunnen een melding van een schending van de deontologische code doen bij de deontologische commissie:

- 1° alle raadsleden van het lokaal bestuur,
- 2° de algemeen directeur, indien de algemeen directeur zelf een vermoeden van een schending heeft, dan wel in naam van een personeelslid van het lokaal bestuur.

ARTIKEL 23

§1. De deontologische commissie mandateert de algemeen directeur om een ontvankelijkheidstoets uit te voeren. De algemeen directeur kan daarin bijgestaan worden door interne en/of externe experts.

§2. Een melding is ontvankelijk wanneer aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° de melding betreft een individueel raadslid;
- 2° het staat vast dat het gaat om een vermoedelijke schending van de deontologische code;
- 3° de melding is voldoende betrouwbaar en concreet;
- 4° de melding is in alle redelijkheid onderzoekbaar en heeft onderzoek nodig.

§3. Wanneer een melding niet-ontvankelijk is, betekent dit meteen het einde van de formele procedure. De melder wordt hierover schriftelijk geïnformeerd door de algemeen directeur, in naam van de deontologische commissie.

§4. Indien de melding ontvankelijk is, dan onderzoekt de commissie ten gronde en roept de voorzitter van de deontologische commissie de commissie samen, binnen de dertig dagen na de melding.

ARTIKEL 24

§1. De commissie onderzoekt de ontvankelijke melding en geeft zowel de melder als de vermeende schender de kans zich te laten horen.

Ook mogelijke getuigen kunnen gehoord worden. Niemand kan daartoe verplicht worden. Als de vermeende schender hierom expliciet vraagt, kan de getuigenis van deze persoon uitzonderlijk in openbare vergadering behandeld worden.

De commissie kan zich bij het onderzoek laten bijstaan door een onafhankelijke externe expert, die door de commissie aangeduid wordt bij eenvoudige meerderheid.

§2. Na het horen van betrokkenen bespreekt de commissie het vermoeden van schending en wordt een gemotiveerd advies overgemaakt aan de gemeenteraad / OCMW-raad.

§3. Enkel de gemeenteraad / OCMW-raad kan zich uitspreken of een raadslid een schending heeft begaan. Dat kan op basis van het gemotiveerd advies van de deontologische commissie. Als de raad beslist om af te wijken van het advies, dan moet de vermeende schender de kans krijgen om door de raad zelf gehoord te worden vooraleer de raad ten gronde besluit.

§4. Wanneer de gemeenteraad / OCMW-raad vaststelt dat deze code geschonden werd door een raadslid van de gemeente, dan kan de raad:

- 1° zich uitdrukkelijk distantiëren van het gedrag van een raadslid
- 2° beslissen een melding te doen bij het parket of Audit Vlaanderen.
- 3° bij een kennelijk wangedrag of grove nalatigheid van of door de burgemeester/voorzitter vast bureau, een schepen/lid van het vast bureau of de raadsvoorzitter een dossier overmaken aan de Vlaamse regering zodat die

een tuchtonderzoek kan instellen.

ARTIKEL 25

Het formuleren van adviezen en het nemen van beslissingen door de commissie gebeurt bij gewone meerderheid van stemmen. Er wordt gestreefd naar een consensus. Lukt dit niet, dan worden de verschillende stellingen expliciet opgenomen in het advies aan de gemeenteraad / OCMW-raad.

DEEL 5

Inwerkingtreding

ARTIKEL 26

De code treedt in werking voor de gemeenteraadsleden / OCMW-raadsleden van Baarle-Hertog de dag nadat ze door de gemeenteraad werd goedgekeurd.
